

ВИКОРИСТАННЯ TEAM-TEACHING, CO-TEACHING І ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ (з досвіду роботи)

А Представлена робота гуртка за професійним спрямуванням А-TEAM та канікулярної англомовної школи Stellar English School (SES), що діє на базі Кременчуцького педагогічного коледжу імені А. С. Макаренка. Це яскравий приклад активного застосування новітніх технологій у навчально-виховному процесі, отримання сучасних знань, інтенсивна практика, досвід навчання та спілкування англійською мовою для учнів, студентів і вчителів.

Ключові слова: team-teaching, co-teaching, проектні технології, тренінги, креативне мислення.

Постановка проблеми. Ураховуючи роль англійської мови як мови міжнародного спілкування, з метою сприяння її вивченню задля розширення доступу громадян до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, які відкриває знання та використання англійської мови, забезпечення інтеграції України до європейського політичного, економічного й науково-освітнього простору, на підтримку програми Go Global, яка визначає вивчення англійської мови одним із пріоритетів стратегії розвитку країни, 2016 рік оголошено роком англійської мови в Україні [1]. Кабінет Міністрів розробив і затвердив комплекс заходів на 2016-й та наступні роки, спрямованих на активізацію вивчення громадянами англійської мови, зокрема передбачивши організацію на базі ВНЗ курсів із вивчення англійської мови, сприяння розширенню викладання дисциплін англійською мовою, збільшення мережі гуртків у позашкільних навчальних закладах. Розширюється мережа літніх мовних таборів із метою вивчення іноземних мов в Україні.

Виходячи з умов, що склалися, відповідного значення набуває робота, яка проводиться гуртком за професійним спрямуванням А-TEAM (active team) та канікулярною англомовною школою Stellar English School (SES) вже декілька років поспіль на базі Кременчуцького педагогічного коледжу імені А. С. Макаренка. Гурток та школа – унікальний проект, який є основою для тісної співпраці та інтеграції досвіду навчання та викладання студентів різних курсів, викладачів і носіїв мови. Випускники нашого ВНЗ отримують базову теоретичну та практичну підготовки у системі поєднання навчально-виховного процесу та проходження педагогічної практики. Результатом є професійна компетентність, що включає в себе теорію, особистісний компонент і здатність застосовувати набуті знання, вміння та навички на практиці. Це один зі способів застосування team-teaching, co-teaching і проектних технологій у процесі навчання та виховання англійською мовою [2].

Додаткова кваліфікація «Учитель англійської мови у початкових класах» надається у нашому навчальному закладі з метою підготовки фахівців до здійснення навчально-виховної, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності з англійської мови в початковій школі різних типів середніх навчальних закладів. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови ведеться у двох тісно пов'язаних напрямках: освітньому та професійному. У професії

вчителя тісно пов'язані теоретична підготовка та практична реалізація знань на практиці. Особливе місце займають професійно-методичні знання та вміння, які визначають методичну майстерність учителя, що забезпечить виконання ними основних професійно-методичних функцій учителя іноземної мови. Підготовку до професійної діяльності можна представити такими кроками: взаємопов'язані мовна та методична підготовки, що отримують своє практичне вираження під час проведення уроків у школі.

Відповідно до навчального плану та робочої програми мовна та методична підготовки відбуваються, на наш погляд, на недостатній кількості годин. Кількість уроків, проведених на різних видах практики відповідно теж не є суттєвою. Саме тому і виникла ідея створення гуртка за професійним спрямуванням А-TEAM та канікулярної англомовної школи Stellar English School (SES). Навчання та спілкування англійською мовою для учнів, студентів і вчителів ведеться у кількох напрямках та у декілька етапів (рис.1).

Починаючи з першого року навчання у ВНЗ, студенти задіяні у роботі гуртка: 1 курс – спостереження та мовна практика; 2 – мовна практика, проведення дослідницької роботи й навчання та практика у мовній школі; 3 – підготовка та проведення тренінгів мовної школи й досвід роботи з носіями мови та викладачами; 4 – підготовка та організація тренінгів мовної школи та обмін досвідом.

SES – це додаткові можливості для отримання знань і досвіду навчання й викладання англійської мови як для студентів, так і для викладачів. Діяльність гуртка направлена на оволодіння ролі лідера, правилами організації та проведення різного типу проектів і тренінгів українською та англійською мовами. Сесії та тренінги канікулярної школи SES забезпечують соціальний форум для тих, хто зацікавлений у спілкуванні англійською мовою (студентів та викладачів, учнів і вчителів шкіл). Створення природного середовища мовлення для студентів та учнів, зацікавлених у роботі в проєктах і практикуючих англійську підвищує інтерес студентів у всіх аспектах, що стосуються глобального співтовариства та надає інформацію, необхідну для ефективної роботи з дітьми, розвиває навички критичного мислення та розширює базові знання з предметів педагогічно-психологічного циклу та англійської мови. Посилені тренінги наставників-во-

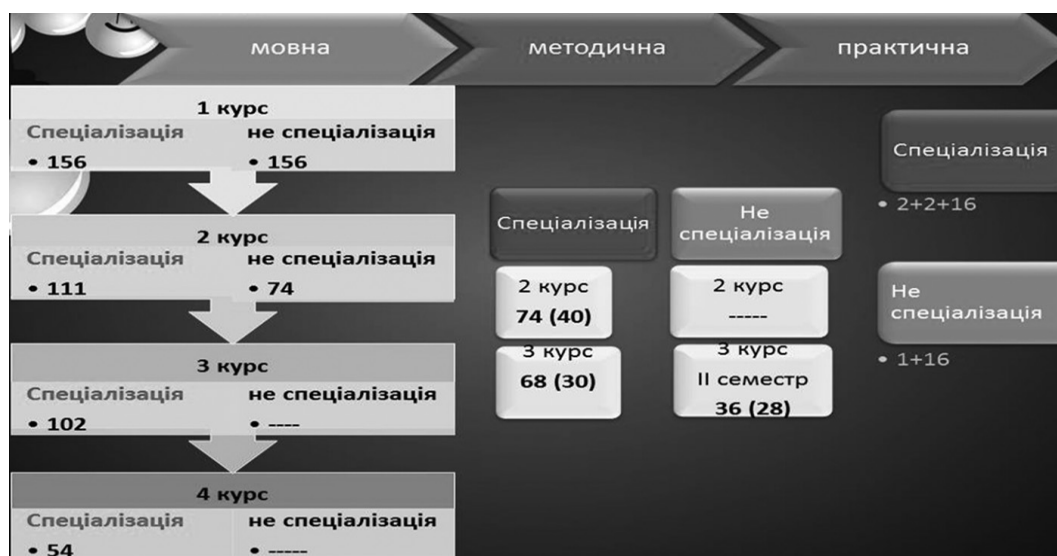

Рис. 1. Підготовка до професійної діяльності

лонтерів і викладачів англійської мови з методикою навчання, педагогіки та психології із застосуванням новітніх методик навчання надають додаткові можливості якісної практичної підготовки як студентів, так і вчителів, реалізація якої відбувається на базі шкіл міста та області. Гасло гуртка «Навчаючи – вчуся» реалізується через технології team-teaching, co-teaching і методу проектів.

Напрямки роботи SES наочно демонструють практичне застосування цих технологій навчання та виховання англійською мовою. Стимулювання зацікавленості до вивчення англійської мови та підтримка обдарованих дітей реалізується через їхню участь у серії тренінгів і розважальних заходів із метою покращення рівня володіння англійською мовою.

Професійна підготовка студентів і вчителів відбувається поетапно, починаючи з оволодіння методикою проведення тренінгів і літніх англомовних шкіл шляхом участі у тренінгах з англійської мови та методики навчання з метою теоретичного й практичного тренування роботи у проекті та створення власних проектів з англійської мови. Завершується процес практичним проведенням занять і розважальних заходів англійською мовою та проведенням тренінгів англомовної школи (база шкіл міста та ліцей при коледжі).

Робота гуртка А-TEAM проходить за чотирма етапами: підготовчо-методичний та організаційний, тренувальний, проведення тренінгів мовної школи та аналітичний.

Практична спрямованість навчальної діяльності веде до формування навичок вмотивовувати педагогічні дії, психологічно та методично грамотно працювати з дітьми, враховувати психологічні та вікові особливості дітей, підбирати необхідну інформацію, аналізувати результати роботи, розвивати творчі здібності, вдосконалювати комунікативні навички плідної праці у команді, практикуватися у використанні англійської мови в усному та писемному мовленні, а також проводити тренінги, розробляти проекти та розважальні заходи англійською.

Гурток організовано 2011 р. за ініціативи волонтера Андреа Зімерман, сприяння Корпусу Миру в

Україні та підтримки адміністрації нашого навчального закладу. Робота гуртка отримала підтримку посольства Америки в Україні у вигляді гранту на проведення двох англомовних таборів.

У 2016 – Stellar English School (SES) – це унікальний для України досвід тісної співпраці волонтерів Корпусу Миру в Україні (носіїв мови), викладачів-методистів і студентів педагогічного коледжу з метою проведення серії тренінгів для розвитку та стимулювання зацікавленості дітей (учнів 7–11 класів і студентів) до вивчення англійської мови, підтримки обдарованих дітей і реалізації принципу національної програми надання рівного доступу до якісної освіти учням усіх шкіл незалежно від місця їхнього розташування.

Ідея створення даної форми навчання методики та англійської мови – у поєднанні стимулювання зацікавленості до вивчення англійської мови та підтримки обдарованих дітей з одного боку та практики позакласної роботи з іноземної мови, співпраці з носіями мови та професійної підготовки студентів груп спеціалізації англійська мова – з іншого. Учні різних шкіл і студенти ВНЗ мають можливість практикуватися у чотирьох видах мовленнєвої діяльності через участь у серії тренінгів і розважальних заходів. Викладачі і студенти отримують й обмінюються досвідом організації, управління, ведення документації, оволодівають новітніми та удосконалюють власні технології навчання та виховання. Плідна групова робота викладачів і студентів забезпечує висококваліфіковане навчання у поєднанні з кращими виховними методиками, а процес пізнання – з відпочинком. З учасниками тренінгів працюють викладачі (О. М. Мороз, І. С. Турченко, М. М. Навроцька, Ю. В. Омельченко), студенти 2–4 курсів груп спеціалізації англійська мова (в рамках проходження практики) та волонтери Корпусу Миру в Україні.

Гордістю команди SES є понад 20 (1–2–3 і 5–6-денних) сесій, гарний набір на канікулярні сесії й відгуки про роботу, варіативні та креативні програми тренінгів та їх вдала реалізація, постійний розвиток і вдосконалення, створення та ведення групи і призначення зустрічей у соціальній мережі VK, блогів і відео щоденників, спільні проекти з Корпусом Миру

в Україні та Посольством Америки, вміння працювати автономно без допомоги волонтерів та якісна профорієнтаційна робота.

Слова подяки за підтримку даного проекту звернені до директора коледжу І. В. Гальченка, директора ліцею «Політ» Л. В. Крупиної, заступників директора Н. М. Деньги, Н. М. Стеценко та Ю. І. Ступак.

Спочатку SES функціонувала як активна креативна менторська команда на платформі клубу соціальних проєктів, проводячи тренінги та реалізуючи різні типи проєктів. Потім трансформувалась в англomовну канікулярну школу та гурток за професійним спрямуванням, розширюючи напрямки своєї діяльності. Вони власне у SES змінювались, доповнювались і є очевидними на сьогодні: стимулювати зацікавленість до вивчення англійської мови та підтримувати обдарованих дітей через участь у серії тренінгів і розважальних заходів, що веде до покращення рівня володіння англійською мовою – з одного боку та професійна підготовка студентів і вчителів через оволодіння методикою проведення тренінгів і літніх англomовних шкіл, участь у тренінгах з англійської мови та методики навчання з метою теоретичного та практичного тренування роботи у проєкті, створення власних проєктів з англійської мови, практичне проведення занять, розважальних заходів і тренінгів англomовної школи. Одним із прикладів може бути – осінній тренінг LEARNING ENGLISH THE STELLAR WAY – STRATEGIES for ENGLISH LANGUAGE LEARNING AND REALIZATION для студентів груп 2–3 курсів, який був проведений із метою оволодіння методом проєктів для вивчення англійської мови учасниками гуртка у листопаді 2015 р. Передувала цьому значна підготовча робота з методики проведення тренінгів і проєктів (рис. 2). Практичне володіння англійською мовою (рис. 3)

➔ Рис. 2. Оволодіння методикою проведення тренінгів і літніх англomовних шкіл

➔ Рис. 3. Практичне проведення занять і розважальних заходів англійською мовою

залишалось пріоритетним. Студенти відпрацювали у тісній співпраці з викладачами англійської мови та методики, отримавши значний досвід проектної роботи. Зараз вони можуть виступати у ролі координаторів власних англомовних проектів для учнів початкової школи. Учасники тренінгу позитивно та із задоволенням практикували англійську через проектну діяльність.

У січні 2016 р. започатковано новий проект SES «TEACHING & LEARNING ENGLISH THE STELLAR WAY – ЛІТНІ АНГЛОМОВНІ ТАБОРИ 2016» і плід-

ну співпрацю з учителями англійської мови міста через проведення семінару-практикуму і круглого столу.

На етапі підготовки реалізовано студентський проект для учнів 4 класу ліцею №4 «Holidays».

Надалі проект отримав продовження проведенням тренінгу для вчителів англійської мови, які працюють у літніх англомовних таборах і студентів коледжу, які проходили практику у цих таборах із метою формування творчих груп і планування проектів з англійської мови (рис. 4):

➔ Рис. 4. Участь у тренінгах з англійської мови та методики навчання з метою теоретичного та практичного тренування роботи у проекті

Було розпочато розроблення 6 тем шкільної програми. Дві наступні зустрічі творчої групи дали змогу детально спланувати, прискіпливо проаналізувати та відшліфувати матеріали.

Результатом став взаємний обмін проектами та подальша реалізація їх на базі шкіл №№ 4, 5, 19, 20, 25 у червні 2016 р. (рис. 5):

➔ Рис. 5. Практика у літніх англомовних таборах

Крім того, одним із нових напрямків роботи SES є організація та початок роботи мовного клубу для працівників коледжу, де за допомогою носія мови та викладачів SES можна вивчати та практикувати англійську мову. Перевагами вивчення мови у такий спосіб є диференційований підхід, застосування нових методик навчання, невимущена атмосфера й можливість спілкування з носієм мови. Так як попередньо проведене анкетування показало бажання колективу вивчати англійську мову досить інтенсивно, заняття проходять що два тижні у декількох диференційованих групах (рис. 6).

Позаду зимова канікулярна сесія SES-2016 на тему «А ти супергерой?», підготовка та проведення літньої сесій канікулярної англомовної школи для учнів і студентів шкіл міста та області SES-літо 2016

на тему – «Навколо світу за 5 днів» і, вже осіння SES-2016 для першокурсників із метою вмотивувати вивчення мови та оволодіння методикою (рис. 7).

Висновки. Отже, Stellar English School (SES) – це не просто гурток за професійним спрямуванням, а й спільнота викладачів, учителів і студентів, яка ділиться з усіма бажаними своїм досвідом, знаннями, ідеями та гарним настроєм. На вимогу часу педагогічна діяльність носить складний і динамічний характер. Це обумовлює необхідність розроблення різних варіантів змісту освіти, використання можливостей сучасної дидактики у підвищенні ефективності освітніх структур, науковому обґрунтуванні нових ідей і технологій і визначає об'єктивну потребу в удосконаленні системи професійної підготовки педагогічних кадрів. Очевидно, що випускник педа-

➔ Рис. 6. Проведення тренінгів

➔ Рис. 7. Сесії англомовної школи

гогічного ВНЗ повинен бути готовий використовувати сучасні технології навчання, що забезпечують високий рівень теоретичної та практичної підготовки учнів, брати участь у розробленні освітніх програм, нести відповідальність за реалізацію їх у повному обсязі відповідно до навчального плану і графіку навчального процесу, створювати базу навчально-методичного оснащення конкретної навчальної дисципліни, формувати в учнів уміння і навички, готувати їх до застосування отриманих знань у практичній діяльності, організувати контроль знань, умінь, навичок, а також самостійну роботу учнів.

Переконані, що запропонована форма навчання та виховання є однією з відповідей на виклики часу та суспільства.

📖 Список використаних джерел

1. Указ Президента України Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/641/2015>.
2. MCKEACHIE, WILBERT JAMES. 1994. Teaching Tips: Strategies, Research, and Theory for College and University Teachers. Lexington, MA: D.C. Heath. – Режим доступу : Team Teaching – Advantages, Disadvantages – Students, Teachers, Teacher, and Single – StateUniversity.com <http://education.stateuniversity.com/pages/2493/Team-Teaching.html#ixzz48SiMQeOU>.

Дата надходження до редакції авторського оригіналу : 11.10.2016

Омельченко Ю. В. Использование team-teaching, co-teaching и проектных технологий в процессе обучения и воспитания на английском языке (с опыта работы).

Ⓐ Представлена работа кружка профессионального направления A-TEAM и каникулярной англоязычной школы Stellar English School (SES) на базе Кременчугского педагогического колледжа имени А. С. Макаренко. Это яркий пример активного использования новейших технологий в учебно-воспитательном процессе, получение современных знаний, интенсивная практика, опыт обучения и общения на английском языке для учащихся, студентов и учителей.

Ключевые слова: team-teaching, co-teaching, проектные технологии, тренинги, креативное мышление.

Omelchenko Yu. V. Using team-teaching, co-teaching and design technology in learning and training in English (from work experience).

Ⓢ The club A-TEAM Stellar English School (SES) at Kremenchuk Teachers' Training College are oriented on the future teachers. It is not only a vivid example of the active use of new technologies in the educational process, but it also gives modern knowledge, intensive practice, the experience of learning and communicating in English for pupils, students and teachers.

Key words: team-teaching, co-teaching, project technologies, trainings, creative thinking.